

آرزوهای سمی

حسد، آثار و راهکارهای درمان آن

از منظر حضرت آیت الله محمدتقی مصباح یزدی رحمته الله علیه

گردآوری

حسن مددخانی

www.ketab.ir

شماره ردیف ۱۶۵۲

اخلاق - ۱۲۳

۱۴۰۲-۵۶

آرزوهای سمی | حسد، آثار و راهکارهای درمان آن از منظر حضرت آیت‌الله محمدتقی مصباح یزدی رحمته‌الله |

گردآوری: حسن مددخانی

ناشر: انتشارات مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی رحمته‌الله | ویراستار: اعظم فتاحی |

طرح جلد: گروه هنری پازل | چاپ یکم پاییز ۱۴۰۲ | شمارگان: ۳۰۰ | چاپکو | قیمت: ۴۵۰۰۰ تومان

WWW.HATIF.IR @HATIF.IR	قم، خیابان شهدا، کوی ۲۴، پلاک ۳۸، کدپستی: ۳۷۱۸۵۱۶۱۱۶ تلفن: ۰۲۵۳۷۷۴۲۳۲۶/۱	
---------------------------	---	---

همه حقوق برای ناشر محفوظ است

- سرشناسه : مددخانی، حسن، ۱۳۶۰-
عنوان و نام پدیدآور : آرزوهای سمی؛ حسد آثار و راهکارهای درمان آن از منظر حضرت آیت‌الله محمدتقی مصباح‌یزدی رحمته‌الله/حسن مددخانی؛
ویراستار اعظم فتاحی‌هل‌آباد.
مشخصات نشر : قم: مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی رحمته‌الله، ۱۴۰۲.
مشخصات ظاهری : ۶۰ ص.
شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۴۴۴-۴۰۳-۰
وضعیت فهرست‌نویسی : فیا.
یادداشت : کتابنامه: ص ۵۹-۵۷ همچنین به صورت زیرنویس.
موضوع : مصباح یزدی، محمدتقی، ۱۳۱۳-۱۳۹۹. -- دیدگاه درباره حسد
Meshbah Yazdi, Mohammad Taqi, ۱۹۳۵-۲۰۲۱ -- Views on jealousy
موضوع : حسد -- جنبه‌های مذهبی - اسلام.
Jealousy -- Religious aspects -- Islam
حسد.
Jealousy
شناسه افزوده : مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی رحمته‌الله
رده‌بندی کنگره : BP۲۵۰/۳
رده‌بندی دیویی : ۶۳۲/۳۹۷
شماره کتاب‌شناسی ملی : ۹۰۸۹۸۴۰

فهرست مطالب

۸.....	مقدمه معاونت پژوهش
۱۱.....	مقدمه
۱۳.....	تعریف حسد
۱۳.....	حقیقت حسد
۱۶.....	عوامل زمینه‌ساز حسادت
۱۶.....	۱. تکبر
۱۷.....	۲. انتقام‌جویی و لذت
۱۷.....	۳. وجود کمالات خاص در محسوس
۱۸.....	۳-۱. توانایی مادی
۱۸.....	۳-۲. توانمندی علمی
۱۹.....	۳-۳. توفیقات معنوی
۲۰.....	پیامدهای حسادت
۲۰.....	۱. پیامدهای ناظر به ارتباط با خدا
۲۰.....	۱-۱. نافرمانی خدا
۲۱.....	۱-۲. مخالفت با ولی خدا
۲۳.....	۱-۳. مقابله با دین و ارزش‌های دینی
۲۳.....	۲. پیامدهای ناظر به ارتباط با خود
۲۳.....	۲-۱. سلب آسایش و آرامش از خود

- ۲۴..... ۲-۲. انحراف از مسیر حق
- ۲۵..... ۲-۳. کفرورزی و نابودی ایمان
- ۲۷..... ۳. پیامدهای ناظر به ارتباط با دیگران
- ۲۷..... ۳-۱. رفتارهای ناشایست
- ۲۸..... ۳-۲. پنهان‌سازی صفات برجسته دیگران
- ۲۹..... ۳-۳. سلب آسایش و آرامش از دیگران
- ۲۹..... ۳-۴. عیب‌جویی و عیب‌تراشی
- ۳۱..... ۳-۵. اتهام‌زنی به دیگران
- ۳۱..... ۳-۶. هتک حیثیت و تحقیر شخصیت
- ۳۲..... ۳-۷. منحرف کردن دیگران
- ۳۳..... ۳-۸. ایجاد اختلاف و دشمنی
- ۳۵..... ۳-۹. قتل و جنگ‌افروزی
- ۳۸..... ۳-۱۰. فتنه‌انگیزی
- ۳۹..... درمان حسد
- ۴۱..... ۱. راهکارهای شناختی
- ۴۱..... ۱-۱. وجود غریزه حسد در خود
- ۴۲..... ۱-۲. منشأ نعمت‌ها
- ۴۳..... ۱-۳. توحید افعالی
- ۴۴..... ۱-۴. سرمایه‌های عظیم خود
- ۴۵..... ۱-۵. ظرفیت محدود خود
- ۴۵..... ۱-۶. بُعد آزمایشی نعمت‌ها
- ۴۶..... ۱-۷. زیان‌های حسد
- ۴۷..... ۱-۸. عبرت‌های قرآنی
- ۴۸..... ۱-۹. آسیب‌های مقایسه

۲. راهکارهای عاطفی و انگیزشی ۴۹
- ۲-۱. کاستن از دل‌بستگی به دنیا ۴۹
- ۲-۲. قناعت ۴۹
- ۲-۳. تقویت روحیه شکرگزاری ۵۰
- ۲-۴. محبت الهی ۵۱
- ۲-۵. دعا ۵۲
۳. راهکارهای رفتاری ۵۳
- ۳-۱. احترام گذاشتن به محسود ۵۳
- ۳-۲. تواضع در برابر محسود ۵۳
- ۳-۳. ستایش محسود در غیاب او ۵۴
- ۳-۴. تلاش برای دستیابی به نعمت ۵۵
- ۳-۵. رفتارهای ضد حسادت ۵۶
- منابع ۵۷

www.ketab.ir

مقدمه معاونت پژوهش

حقیقت اصیل‌ترین، جاودانه‌ترین و زیباترین راز هستی و نیاز آدمی است که سلسله مؤمنان و عالمان صادق چه جان‌ها که در راه آن نیاخته، و جاهلان و باطل‌پرستان چه توطئه‌ها و ترفندها که برای محو و مسخ آن نساخته‌اند. چه تلخ‌واقعیتی است مظلومیت حقیقت، و چه شیرین حقیقتی است این واقعیت که در مصاف همیشگی حق و باطل، حق بر بلند و سرفراز است و باطل از بین‌رفتنی و نگونسار. این والا و بالانشینی حقیقت، گذشته از سرشت حق، وام‌دار کوشش‌های خالصانه و پایان‌ناپذیر حقیقت‌جویانی است که در عرصه نظر و عمل کمر همت محکم بسته و از دام و دانه دنیا رسته‌اند، و در این میان نقش و تأثیر ادیان و پیامبران الهی، و به‌ویژه اسلام و پیامبر اکرم ﷺ و جانشینان برحق و گرامی اوست، برجسته‌ترین است.

دانشمندان نام‌آور شیعه رسالت خطیر و بی‌نظیر خویش را بهره‌گیری از عقل و نقل و غوص در دریای معارف قرآن و برگرفتن گوهر ناب حقیقت از سیره آن پیشوایان و عرضه آن به عالم بشری و دفاع جانانه در برابر هجوم ظلمت‌پرستان حقیقت‌گریز دانسته و در این راه دیده‌ها سوده و جان‌ها فرسوده‌اند. اکنون در عصر بحران معنویت که دشمنان حقیقت و آدمیت هر لحظه با تولید و انتشار فزون از شمار آثار نوشتاری و دیداری و به‌کارگیری انواع ابزارهای پیشرفته سخت‌افزاری و نرم‌افزاری در عرصه‌های گوناگون برای سیطره بر جهان

می‌کوشند، رسالت حقیقت‌خواهان و اندیشمندان حوزوی و دانشگاهی، به‌ویژه عالمان دین، بس عظیم‌تر و سخت‌دشووارتر است.

در جهان تشیع، پژوهشگران حوزوی در علوم فلسفی و کلامی، تفسیری و حدیثی، فقهی و اصولی و نظایر آن کارنامه‌درخشانی دارند، و تأملات ایشان بر تارک پژوهش‌های اسلامی می‌درخشد. در زمینه علوم طبیعی و تجربی و فناوری‌های جدید نیز پژوهشگران ما تلاش‌هایی چشمگیر کرده، گام‌هایی نویدبخش برداشته و به جایگاه درخور خویش در جهان نزدیک شده‌اند، و می‌روند تا با فعالیت‌های روزافزونشان مقام شایسته خویش را در صحنه علمی بین‌المللی باز یابند. ولی در قلمرو پژوهش‌های علوم اجتماعی و انسانی تلاش‌های دانشمندان این مرز و بوم آن‌گونه که شایسته نظام اسلامی است به بار ننشسته، و آنان گاه به ترجمه و اقتباس نظریات دیگران بسنده کرده‌اند. در این زمینه کمتر می‌توان رد پای ابتکارات و به‌ویژه خلاقیت‌های برخاسته از مبانی اسلامی را یافت و تا رسیدن به منزلت مطلوب راهی طولانی و پرچالش در پیش است. از این‌روی، افزون بر استنباط، استخراج، تفسیر و تبیین آموزه‌های دینی و سازماندهی معارف اسلامی، کاوش در مسائل علوم انسانی و اجتماعی از دیدگاه اسلامی و تبیین آنها از مهم‌ترین اهداف و اولویت‌های مؤسسات علمی به‌ویژه مراکز پژوهشی حوزه‌های علمیه است.

مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی علیه السلام در پرتو تأییدات رهبر کبیر انقلاب اسلامی و حمایت‌های بی‌دریغ خلف صالح وی، حضرت آیت‌الله خامنه‌ای علیه السلام از آغاز تأسیس بر اساس سیاست‌ها و اهداف ترسیم‌شده از سوی حضرت آیت‌الله محمدتقی مصباح یزدی به امر پژوهش‌های علمی و دینی اهتمام داشته و در مسیر برآوردن نیازهای فکری و دینی جامعه، به پژوهش‌های بنیادی، راهبردی و کاربردی پرداخته است. معاونت پژوهش مؤسسه برای تحقق این مهم، افزون بر برنامه‌ریزی و هدایت دانش‌پژوهان و پژوهشگران، در زمینه نشر آثار محققان نیز

کوشیده و بحمدالله تاکنون آثار ارزنده‌ای را در حد توان خود به جامعه اسلامی تقدیم کرده است.

کتاب پیش روی، پژوهشی است برگرفته از آثار گرانسنگ حضرت آیت‌الله مصباح یزدی درباره حسادت و حسدورزی که با تلاش پژوهشگر ارجمند، جناب حجت‌الاسلام حسن مددخانی جمع‌آوری و تدوین شده است. هدف اصلی نویسنده تبیین عوامل زمینه‌ساز حسادت، پیامدهای حسدورزی و همچنین ارائه راهکارهای درمان و کاهش پیامدهای حسادت است.

معاونت پژوهش از نگارنده محترم و حجت‌الاسلام والمسلمین دکتر هادی حسین‌خانی که با مطالعه و ارائه نظرهای سودمندشان، بر اتقان و غنای اثر افزوده‌اند، صمیمانه سپاسگزاری می‌کند و توفیق روزافزون ایشان را از خداوند منان خواستار است.

معاونت پژوهش

مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی *